

N:o 26.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till lag angående tiden för nyttjanderättsaftals bestånd; gifven Stockholms slott den 15 Mars 1889.

Under åberopande af bifogade i Statsrådet och Högsta Domstolen förda protokoll, vill Kongl. Maj:t härmed, jemlikt 87 § Regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

angående tiden för nyttjanderättsaftals bestånd.

Med upphäfvande af förordningen angående tiden för nyttjanderättsaftals bestånd den 16 Juni 1875 förordnas som följer:

1 §.

Aftal, hvarigenom nyttjanderätt till fast egendom å landet på viss tid upplåtes, må ej gälla öfver femtio år. Afser aftalet allenast eller hufvudsakligen upplåtelse af rätt till afverkning af skog annorledes än till husbehof, vare det ej gällande öfver tjugu år.

2 §.

Aftal om nyttjanderätt till hus eller tomt i stad eller till del deraf så ock till jord, som till hus eller tomt hörer, gälle ej öfver tio

år. Om nyttjanderätt till stadsjord, som till tomt ej hörer, vare lag som angående nyttjanderätt till fast egendom å landet i 1 § är stadgadt.

Denna lag skall lända till efterrättelse från och med den 1 Januari 1890.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Axel Örbom.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott Fredagen den 1 Februari 1889,

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre BILDT,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Grefve
EHRENSVÄRD,
Statsråden: Herr LOVÉN,
Friherre VON OTTER,
VON KRUSENSTJERNA,
WENNERBERG,
Friherre PALMSTIERNA,
Friherre VON ESSEN,
ÖRBOM,
Friherre ÅKERHJELM.

Departementschefen Statsrådet Örbom anförde:

»Den s. k. norrländska skogskomitén angaf i sitt den 21 December 1870 afgifna betänkande såsom en medverkande orsak till den misshushållning med de enskilde skogarne, hvilken komitén funnit vara rådande inom de norrländska länen, de s. k. skogsköpen eller aftal, hvarigenom enskilde hemmansegare eller byalag på viss tid, vanligen på femtio år, till sågverksegare eller andre för afverkning upplåtit sina skogar. Den, som genom dylikt aftal förvärfvat afverkningsrätt, kunde nemligen icke förväntas skola särdeles beflita sig om skogens vård, då hans eget intresse bjöde honom tillse, att han vid kontraktstidens slut hunnit tillgodogöra sig skogen i så vidsträckt mån, som kontraktet medgifvit. I sjelfva aftalets natur och ändamål låge en uppenbar fara för skogens anlåtande utöfver hvad den med framtida bestånd kunde

tåla, i synnerhet der, såsom ofta vore händelsen, afverkningsrätten vore oinskränkt och således kunde sträcka sig äfven till omoget virke. Erfarenheten hade ock lemnat allt för många bevis för rättigheten af ömdömet om skogsköpens ofördelaktiga inflytande på skogarnes tillstånd. Komitén ansåg det emellertid betänkligt att på en gång förbjuda dylika upplåtelser, i det nemligen den för Norrlands framtid så viktiga sågverksrörelsen derigenom kunde förqväfvas eller alltför mycket hämmas. Men en inskränkning i rättigheten till sådana upplåtelser fann komitén icke allenast vara af tillståndet inom Norrland rättfärdigad, utan ock med tvingande magt påkallad. I synnerhet vore detta förhållandet beträffande det ditintills så ofta anlitade sättet att upplåta afverkningsrätt till skog, utan att jorden tillika afsöndrades. Det menliga inflytande dessa upplåtelser redan utöfvat och än vidare komme att utöfva så väl å skogarnes tillstånd, som i flera andra afseenden, gjorde det till en angelägenhet af framstående vikt, att tiden för dylika upplåtelser begränsades, så att åtminstone en efterkommande hemmansägare, som önskade sjelf öfvertaga hushållningen med sin skog, icke genom föregående aftal derifrån alltför länge hindrades. I öfverensstämmelse med dessa åsikter upptog komitén i 9 kap. af sitt förslag till skogsordning för de fem nordligaste länen, jemte förbud att för skogsbruk annorledes än under eganderätt afsöndra mera än $\frac{1}{10}$ af oprivilegieradt hemmans hela egovidd, tillika under 48 § den föreskrift, att upplåtelse af afverkningsrätt till skog under viss tid, utan att jorden tillika afsöndrades, ej finge ske för längre tid än högst 10 år och ej heller ega rum i den händelse, att från hemmanet förut vore för skogsbruk afsöndrad så stor del af egovidden, att den skog, som återstode, icke öfverstege hvad för hemmanets eget behof af skogsalster tarfvades; hvarförutom komitén i 53 § intog ovilkorligt förbud att å skog, som för afverkning under viss tid upplåtes, afverka träd af vissa mindre dimensioner.

Öfver komiténs förslag täcktes Eders Kongl. Maj:t infordra yttrande af Skogsstyrelsen, hvarefter förslaget blef den 30 Januari 1874 af dåvarande chefen för Finansdepartementet inför Eders Kongl. Maj:t föredraget. Departementschefen, som ej kunde biträda komiténs åsigt om lämpligheten af ett förbud mot afverkning af träd under en viss storlek, ansåg deremot intet hinder möta att, på sätt Skogsstyrelsen hemställt, inskränka tiden för afverkningskontraktens bestånd till högst tjugu år, eller densamma, under hvilken, enligt § 19 i förordningen angående utsyning och försäljning af skogsalster från kronans skogar i Stora Kopparbergs län och de norrländska länen den 18 September 1874, kronoparker finge upplåtas och hvilken tid af Skogs-

styrelsen ansetts lämplig, emedan de utdrifnings-, strömrensings- och flottningskostnader, en skogsköpare måste vidkännas för tillgodogörande af inköpta skogstillgångar, understundom vore så betydliga, att han icke kunde under kortare tid bereda sig, jemte skälig vinst, godtgörelse för desamma. Emellertid medgaf Eders Kongl. Maj:t på Departementschefens hemställan, att frågan om förändrad lagstiftning angående af-tal om skogsafverkningsrätt finge anstå i afvaktan på utgången af en utaf Eders Kongl. Maj:t, med föranledande af komiténs förslag i öfrigt, samtidigt beslutad proposition till Riksdagen angående allmän skyldig-het för enskilde skogsegare att efter afverkning sörja för återväxt.

Denna proposition blef icke af Riksdagen antagen. Frågan, huru-vida och på hvilket sätt lagstiftningen kunde anses böra ingripa i syfte att främja vården af enskildas skogar, upptogs derefter ånyo den 12 Oktober 1883, då Domänstyrelsen undfick nådig befallning att rörande denna fråga afgifva underdånigt utlåtande. Ett sådant utlåtande afgafs äfven den 26 Maj 1885 och i detsamma anförde Domänstyrelsen be-träffande de s. k. skogsköpen, att det inflytande å skogshushållningen, dessa köp utöfvat, visserligen dämera betydligt förminskats dels deri-genom, att skogsegarne, varnade genom följderna af afverkningsrättens öfverlåtande för en längre tid, under senare åren inskränkt dylika upp-låtelser till kortare tider, dels till följd deraf att, sedan skogsmarkens inköpande underlättats genom Eders Kongl. Maj:ts förnyade nådiga förordning angående hemmansklyfning och jordafsöndring den 6 Augusti 1881, förvärfvandet af endast afverkningsrätt mindre ofta förekomme. Detta oakadt och då dylika upplåtelser ännu kunde utsträckas till så lång tid som femtio år, hemställde Domänstyrelsen, under åberopande af de skäl för upplåtelsetidens inskränkning, som anförts af Norrländska skogskomitén, att Eders Kongl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, huruvida förslag borde utarbetas till lag om inskränkning af tiden för skogs upplåtande till nyttjande.

Domänstyrelsens utlåtande, som jemväl afsåg åtskilliga andra för-hållanden rörande vården af enskildes skogar, blef den 5 November 1886 inför Eders Kongl. Maj:t föredraget af dåvarande chefen för Finansdepartementet, hvilken dervid, anslutande sig till Domänstyrelsens åsigt att förbud mot afverkningsaftalens utsträckning till längre tid vore af behovet påkalladt, och under antagande att denna tid lämp-ligen kunde bestämmas till tio år, hemställde, att Eders Kongl. Maj:t måtte uppdraga åt chefen för Justitiedepartementet att låta utarbeta förslag till sådan lagförändring, att den tid, för hvilken upplåtelse af afverkningsrätt till skog finge ega rum, blefve inskränkt till högst 10 år; och blef denna hemställan af Eders Kongl. Maj:t bifallen.

Jemväl från Riksdagens sida föreligger en framställning i förevarande ämne. Sedan detsamma vid åtskilliga tillfällen gjorts till föremål för representationens öfverläggningar utan att likväl derutinnan framställda förslag vunnit Riksdagens bifall, väcktes vid 1888 års riksdag motion om sådan ändring i förordningen angående tiden för nyttjanderättsaftals bestånd den 16 Juni 1875, att aftal, som afsåge afverkningsrätt till skog, ej finge gälla öfver tio år. Motionären ansåge det icke kunna bestridas, att den enligt nämnda förordning gällande bestämmelse, att nyttjanderätt till skog finge upplåtas under femtio års tid, varit till oberäknelig skada för landet i dess helhet och åtskilliga orter i synnerhet. Om en eller annan hemmansegare i kustbygden, der skogsmarkerna i allmänhet vore skiftade, vårdslöst brukade sin skog, vore detta visserligen af mindre betydelse; men att hela socknar med gemensamma skogsmarker af flera kvadratmils område tillåtes att under femtio års tid, således icke allenast för nuvarande hemmansegare utan ock för efterkommande, afhända sig all afkomst af hemmanens värdefullaste tillgång — deras skog — vore af den betydelse för vissa orter, att dess bestånd på det allvarsammaste äfventyrades. Förhållandet vore i allmänhet, enligt motionärens uppgift, att, efter det nyttjanderätt till skogen blifvit upplåten under den i lagen medgifna längsta tid eller femtio år, hemmanen öfvergått till ny egare. Att denne, som genom förre egarens upplåtelse blifvit afstängd från möjligheten att under så betydlig tidrymd tillgodogöra sig något af hemmanets skog, kämpande med ett ytterst dåligt jordbruk, som svårigen lemnade afkastning till odlarens utkomst, än mindre bidrag till skatter och onera, skulle finna läget svårt, vore naturligt, och följden blefve att, under tyngden af dessa bekymmer, för en jemförelsevis obetydlig ersättning, nytt aftal om upplåtelse utaf smärre dimensioner på ytterligare femtio år slötes, så att hans efterträdare genom detta lika obetänksamma aftal beröfvades möjligheten att använda skogen för sin utkomst. Något skäl från skogsindustriens synpunkt föreläge icke, som talade för bibehållande af stadgandet, att nyttjanderätt finge upplåtas på femtio år, liksom något intrång i jordegares fri- och rättigheter icke gjordes genom inskränkning i tiden för nyttjanderätt, då den princip vore fastslagen i gällande lag, att jordegare icke egde rätt att upplåta nyttjanderätt på obegränsad tid.

Efter det motionen förevarit till behandling inom Lagutskottet, afgaf Utskottet utlåtande deröfver, uti hvilket Utskottet förklarade sig öfvertygad om nödvändigheten deraf, att tiden för beståndet af aftal om afverkningsrätt till skog inskränktes. Utskottet förestälde sig dock, hufvudsakligen på de skäl Skogsstyrelsen i sitt utlåtande öfver

Norrländska skogskomiténs förslag anförde, att en tid af tio år såsom maximum möjligen skulle vara för kort; men ett sådant maximum syntes likväl i hvarje fall icke böra sättas högre än tjugu år. I öfverensstämmelse med dessa åsikter hemställde Utskottet, att Riksdagen ville i skrifvelse anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t låta utarbeta och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring i gällande bestämmelser om tiden för nyttjanderättsaftals bestånd, att aftal om afverkningsrätt till skog icke finge gälla för längre tid än högst tjugu år. Utskottets förslag blef af båda Kamrarne bifallet och Riksdagens skrifvelse i ämnet inkom till Eders Kongl. Maj:t den 20 April 1888.

Uti infordradt underdånigt utlåtande öfver den af Riksdagen sålunda gjorda framställning har Domänstyrelsen åberopat det ytt-
rande styrelsen, enligt hvad ofvan blifvit omförmäldt, förut afgifvit
beträffande förevarande fråga, samt dervid tillika, under tillkännagif-
vande att vid de upplåtelser af afverkningsrätt, som egt rum å krono-
parker, tiden för upplåtelseernas bestånd i några fall måst utsträckas
öfver tio år, anförde att, med hänsyn härtill och då ersättning eller
lösen för kostnad vid allmän flottleds inrättande enligt nådiga flott-
ningsstadgan den 30 December 1880 fördelades på en tid af till och
med tjugu år, kortare tid än den sistnämnda icke lämpligen syntes
kunna bestämmas såsom maximum för ifrågavarande aftal.

De uttalanden, som sålunda i förevarande ämne föreligga från
särskilde komiterade och sakkunniga myndigheter och hvilka jemväl
vunnit anslutning inom Riksdagen, synas mig innebära fullt giltiga
skäl för antagande att, äfven om under senare tider upplåtelse-
rna af afverkningsrätt till skog till antalet minskats och jemväl, i fråga om
tiden för deras bestånd, mindre ofta än förut varit fallet, utsträckas
till den längsta, som enligt nu gällande förordning om tiden för
nyttjanderättsaftals bestånd den 16 Juni 1875 är medgifven, eller fem-
tio år, en lagförändring i syfte att inskränka denna tid, för så vidt
aftal om afverkningsrätt till skog angår, likväl är af verkligt behof
påkallad. Jag anser mig derföre böra för Eders Kongl. Maj:t fram-
lägga förslag till en dylik lagförändring. Dervid har jag i fråga om
den tid, som lämpligen bör bestämmas såsom den längsta för ifråga-
varande aftal, med hänsyn till Riksdagens beslut i ämnet och på grund
af hvad Domänstyrelsen derom anförde, slutit mig till den af nämnda
styrelse uttalade åsigt, att en tid af tjugu år bör stadgas såsom maxi-
mum för beståndet af dessa aftal.

Såsom redan är erinradt, afsåg den Norrländska skogskomiténs
förslag uti ifrågavarande hänseende endast sådana afverkningsrätts-

aftal, med hvilka upplåtelse af sjelfva skogsmarken ej var förenad. Emot en dylik begränsning af nu ifrågasatta stadgande möta dock betänkligheter. Visserligen torde aftal, genom hvilka, jemte afverkningsrätt, äfven marken upplåtits, hittills jemförelsevis sällan hafva förekommit och betydelsen af dylika aftal har ytterligare minskats af den omständigheten, att genom nådiga kungörelsen den 5 Juni 1874, om förändrad lydelse af § 8 i då gällande förordning angående grunderna och villkoren för hemmansklyfning och jordafsöndring, i vår lagstiftning införts och sedermera genom förordningen den 6 Augusti 1881 upprepats förbud att under nyttjanderätt från hemman afsöndra jord, »som hufvudsakligen består af skogsmark», till större rymd än en femtedel af hemmanets hela egoområde. Men förhållandena skulle möjligen snart gestalta sig annorlunda, derest genom stadgande i lag tiden för upplåtelse af afverkningsrätt inskränktes endast i de fall, då marken ej tillika upplåtits. Ätminstone i de norra orterna, der nyttjanderätt till marken utan rätt till skogen har föga eller intet värde för jordegaren, skulle den jordegare, som ville upplåta afverkningsrätt till sin skog för längre tid, än nämnda stadgande medgäfvit, till äfventyrs icke draga i betänkande att, för att bereda aftalet derom laglig giltighet, i sammanhang med afverkningsrätten upplåta jemväl sjelfva marken. Sålunda skulle sistnämnda slags afverkningsrättsaftal kunna blifva regel i stället för att förut hafva utgjort undantag, hvaraf äfven blefve en följd att verkan af berörda stadgande blefve i de flesta fall illusorisk.

Jag anser derföre stadgandet böra så affattas, att det varder tillämpligt jemväl å sådana aftal om afverkningsrätt, genom hvilka upplåtelse sker af den mark, hvarå skogen växer.

Dervid måste dock åt stadgandet gifvas sådan begränsning, att det icke omfattar arrende- eller andra aftal, hvilka innefatta, jemte afverkningsrätt till skog och nyttjanderätt till marken, hvarå skogen växer, tillika annan upplåtelse, som med afverkningsrätten ej eger omedelbar gemenskap, och ej heller aftal om rätt till afverkning endast till husbehof. Härvid bör emellertid uppmärksammas, att om stadgandet formuleras så, att den deri afsedda tidsinskränkingen förklaras gälla för aftal, som *allenast* afse rätt till afverkning af skog till afsalu med eller utan besittningsrätt till marken, ett dylikt stadgande synnerligen lätt kan kringgås. Härtill skulle exempelvis ej behövas mera än att genom afverkningskontraktet upplåts, jemte afverkningsrätten, ett eller flera mer eller mindre värdelösa ängstycken eller utslätter. Stadgandet skulle med sådan formulering i de flesta fall blifva betydelselös. Till förekommande häraf torde detsamma lämpligen kunna gifvas

sådan lydelse att det förklaras gälla för aftal som *allenast* eller *hufvudsakligen* afse rätt till skogsafverkning. Ordet »hufvudsakligen» lemnar visserligen ett ganska vidsträckt utrymme för domarens pröfning i olika fall, men någon afsevärd svårighet vid tillämpningen torde dock ej deraf föränledas. Enahanda åskådningssätt ligger nemligen, såsom förut blifvit erinradt, till grund för ofvan citerade, i förordningen angående hemmansklyfning och jordafsöndring förekommande bestämmelse, att jord, »som hufvudsakligen består af skogsmark», i visst angifvet fall ej må afsöndras annorlunda än under eganderätt. Någon svårighet vid tillämpningen af sist berörda bestämmelse har mig veterligen icke försports samt lärer väl ej heller hafva förekommit, eftersom bestämmelsen, som först inflöt i 1874 års kungörelse, bibehållits i 1881 års förordning.

På grund af hvad jag sålunda anfört, hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t täcktes för det ändamål, § 87 Regeringsformen omförmäler, inhemta Högsta Domstolens yttrande öfver följande

»Förslag till lag angående tiden för nyttjanderättsaftals bestånd.

Med upphäfvande af förordningen angående tiden för nyttjanderättsaftals bestånd den 16 Juni 1875 förordnas som följer:

§ 1.

Aftal, hvarigenom nyttjanderätt till fast egendom å landet på viss tid upplåtes, må ej gälla öfver femtio år. Afser aftalet *allenast* eller *hufvudsakligen* upplåtelse af rätt till afverkning af skog till afsalu, vare det ej gällande öfver tjugu år.

§ 2.

Aftal om nyttjanderätt till hus eller tomt i stad eller till del deraf så ock till jord, som till hus eller tomt hörer, gälle ej öfver tio år. Om nyttjanderätt till stadsjord, som till tomt ej hörer, vare lag som angående nyttjanderätt till fast egendom å landet i § 1 är stadgad.

Denna lag skall lända till efterrättelse från den 1 Januari 18..»

På tillstyrkan af Statsrådets öfrige ledamöter täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla hvad Departementschefen sålunda hemställt.

Ex protocollo
C. P. Hagbergh.

*Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kongl. Maj:ts
Högsta Domstol Tisdagen den 26 Februari 1889.*

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden: WRETMAN,
SVEDELIUS,
ÖSTERGREN,
GLIMSTEDT,
AHLGREN,
SKARIN,
LILIENBERG.

1:o.

Expeditionschefen Isberg föredrog i underdånighet:

Note ur protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet in-
för Hans Maj:t Konungen i Statsrådet den 1 innevarande månad, hvar-
medelst, för det ändamål § 87 Regeringsformen omförmäler, Högsta
Domstolens yttrande blifvit infordradt öfver följande:

»Förslag till lag angående tiden för nyttjanderättsaftals bestånd.

Med upphäfvande af förordningen angående tiden för nyttjande-
rättsaftals bestånd den 16 Juni 1875 förordnas som följer:

§ 1.

Aftal, hvarigenom nyttjanderätt till fast egendom å landet på viss
tid upplåtes, må ej gälla öfver femtio år. Afser aftalet allenast eller
hufvudsakligen upplåtelse af rätt till afverkning af skog till afsalu,
vare det ej gällande öfver tjugu år.

§ 2.

Aftal om nyttjanderätt till hus eller tomt i stad eller till del deraf så ock till jord, som till hus eller tomt hörer, gälle ej öfver tio år. Om nyttjanderätt till stadsjord, som till tomt ej hörer, vare lag som angående nyttjanderätt till fast egendom å landet i § 1 är stadgad.

Denna lag skall lända till efterrättelse från den 1 Januari 18 . . .»

Högsta Domstolen fann ifrågavarande lagförslag icke föranleda annan anmärkning, än att, då de i sista punkten af § 1 förekommande orden »till afsalu», hvilka, enligt hvad ofvan nämnda statsrådsprotokoll syntes angifva, införts i förslaget i ändamål att utmärka att den genom detsamma stadgade inskränkning i tiden för beståndet af aftal om afverkningsrätt till skog ej afsåge upplåtelser af skogsafverkning allenast till husbehof, möjligen kunde lemna rum för misstyding och gifva anledning till antagande att punkten icke vore tillämplig å andra afverkningsaftal än sådana, i hvilka upplåtaren uttryckligen medgifvit, att till afverkning upplåten skog finge *säljas* och således, exempelvis, icke å aftal, hvarigenom hela skogstrakter upplåtes åt jernbruk att afverkas för kolning, samt den med orden »till afsalu» åsyftade begränsning af förslagets bestämnelser uti ifrågavarande punkt syntes, äfven om dessa ord uteslötes, vara tillräckligt noggrant angifven genom punktens innehåll i öfrigt, *Högsta Domstolen* ansåg orden »till afsalu» böra ur förslaget utgå.

Härförutom ville *Högsta Domstolen* fästa uppmärksamheten derå, att den genom förslaget ifrågasatta lagförändring förutsatte en omredaktion af § 2 mom. 1 i förordningen angående hemmansklyfning och jordafsöndring den 6 Augusti 1881, i syfte att bringa der förekommande bestämmelse angående tiden, under hvilken jord må under besittningsrätt afsöndras, i öfverensstämmelse med förslaget.

Ex protocollo
Carl Boheman.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott Fredagen den 15 Mars 1889,

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre BILDT,
 Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Grefve
 EHRENSVÄRD,
 Statsråden: Herr LOVÉN,
 Friherre VON OTTER,
 VON KRUSENSTJERNA,
 WENNERBERG,
 Friherre PALMSTIERNA,
 Friherre VON ESSEN,
 ÖRBOM,
 Friherre ÅKERHIELM,
 Justitieråden: AHLGREN,
 HERSLOW.

Chefen för Justitiedepartementet Statsrådet Örbom anmälde i underdånighet:

Högsta Domstolens yttrande öfver det till Domstolen remitterade förslag till lag angående tiden för nyttjanderättsaftals bestånd.

Efter att hafva redogjort för innehållet af berörda yttrande anförde Departementschefen följande:

»Orden »till afsalu» hafva, på sätt Högsta Domstolen anmärkt, införts i förslaget för att utmärka, att den genom detsamma stadgade inskränkning i tiden för beståndet af aftal om afverkningsrätt till skog ej skulle ega tillämplighet i fråga om sådana aftal, genom hvilka skogsafverkning upplåtits allenast till husbehof. Visserligen torde afverkningsrätt af sistnämnda slag i allmänhet upplåtas endast i

sammanhang med nyttjanderätt till hemman eller jordbrukslägenhet, och för sådana fall är den begränsning, som ligger i orden »till afsalu», ej erforderlig, enär den punkt af förslaget, hvari dessa ord förekomma, är så affattad att, äfven om desamma derifrån uteslutas, punkten i allt fall icke blifver å dylika aftal tillämplig. Men aftal kunna äfven förekomma, som allenast eller hufvudsakligen afse rätt till afverkning af skog till husbehof. Innehafvaren af en afsöndring på 50 år kan, till exempel, sedan afsöndringskontraktet någon tid egt bestånd, finna med sin fördel förenligt att genom aftal med egaren till hemmanet, hvarifrån afsöndringen skett, betinga sig för sin återstående besittningstid rätt till skogsfång för husbehof å hemmanets mark; och i ett sådant fall torde, derest orden »till afsalu» eller annat motsvarande uttryck ej funnes i förenämnda punkt af förslaget införda, med skäl tvifvelsmål kunna uppstå, huruvida icke punkten vore å ett dylikt aftal tillämplig. En bestämning af den betydelse, som med orden »till afsalu» åsyftats, torde derföre lämpligast böra i punkten bibehållas. Hvad sjelfva uttrycket »till afsalu» beträffar, hvilket Högsta Domstolen ansett icke vara fullt tydligt, får jag erinra att enligt den vanliga terminologien i gällande författningar uttrycken »till afsalu» och »till husbehof» användas såsom motsättningar till hvarandra och att det förra alltid ansetts innebära befogenhet icke allenast att försälja utan i allmänhet att fritt förfoga öfver ifrågavarande skogsprodukter vare sig till försäljning eller byggnad eller kolning eller hvad ändamål det vara må. Någon misstyding i anmärkta hänseende lärer således icke vara att befara, men då Högsta Domstolen uttalat en annan åsigt, torde orden »till afsalu» lämpligen böra utbytas mot orden »annorledes än till husbehof», hvilka icke lemna rum för någon betänklighet.

Såsom Högsta Domstolen erinrat förutsätter naturligtvis nu ifrågasatta lagförändring en omredaktion af § 2 mom. 1 i förordningen angående hemmansklyfning och jordafsöndring den 6 Augusti 1881, och lärer chefen för Civildepartementet, till hvars föredragning denna till den ekonomiska lagstiftningen hörande förordning hänföres, icke underlåta att, derest nu ifrågasatta lagförslag af Riksdagen antages, hos Eders Kongl. Maj:t göra framställning om deraf föranledda ändringar i berörda förordning.

På grund af hvad jag sålunda anfört hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att antaga en lag af den lydelse ifrågavarande förslag, med den af mig här ofvan omförmälda förändring, innehåller.»

Chefen för Civildepartementet Statsrådet von Krusenstjerna förklarade sig beredd att, derest ifrågasatta förslag blefve lag, hos Kongl.

Maj:t föreslå sådan ändring i gällande förordning angående hemmansklyfning och jordafsöndring, att deri förekommande bestämmelse angående tiden, under hvilken jord må under besittningsrätt afsöndras, bragtes i öfverensstämmelse med förslaget.

Justitierådet Ahlgren åberopade hvad vid förslagets granskning i Högsta Domstolen blifvit mot detsamma anmärkt.

Till ofvan omförmälda, af föredragande Departementschefen gjorda, af Statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder lemna bifall; och skulle till följd häraf aflåtas nådig proposition till Riksdagen af det innehåll bil. litt. A vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo
C. P. Hagbergh.